

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2016 m. gruodžio 2 d.
(OR. en)

15108/16

Tarpinstitucinė byla:
2016/0381 (COD)

ENER 416
ENV 756
TRANS 477
ECOFIN 1152
RECH 341
IA 125
CODEC 1797

PASIŪLYMAS

nuo:	Europos Komisijos generalinio sekretoriaus, kurio vardu pasirašo direktorius Jordi AYET PUIGARNAU
gavimo data:	2016 m. gruodžio 1 d.
kam:	Europos Sąjungos Tarybos generaliniam sekretoriui Jeppe TRANHOLMUI- MIKKELSENUI
Komisijos dok. Nr.:	COM(2016) 765 final
Dalykas:	Pasiūlymas dėl EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVOS, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2010/31/ES dėl pastatų energinio naudingumo

Delegacijoms pridedamas dokumentas COM(2016) 765 final.

Pridedama: COM(2016) 765 final

Briuselis, 2016 11 30
COM(2016) 765 final

2016/0381 (COD)

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVA

kuria iš dalies keičiama Direktyva 2010/31/ES dėl pastatų energinio naudingumo

(Tekstas svarbus EEE)

{SWD(2016) 408 final}
{SWD(2016) 409 final}
{SWD(2016) 414 final}
{SWD(2016) 415 final}

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

- **Pasiūlymo pagrindimas ir tikslai**

Šiuo pasiūlymu siekiama praktiškai įgyvendinti principą „pirmiausia – energijos vartojimo efektyvumas“, kuris yra vienas pagrindinių energetikos sąjungos elementų.

Vienas iš būdų pagerinti energijos vartojimo efektyvumą – išnaudoti didžiulį efektyvumo didinimo potencialą, slypintį pastatų sektoriuje, kuris yra vienas iš daugiausiai energijos suvartojančių (40 proc. galutinės energijos) sektorių Europoje. Apie 75 proc. pastatų energija vartojama neefektyviai ir, priklausomai nuo valstybės narės, kasmet renovuojama tik 0,4–1,2 proc. pastatų ūkio.

Pagrindinis šio pasiūlymo tikslas – paspartinti ekonomiškai efektyvią esamų pastatų renovaciją – yra visai ES ekonomikai palanki išeitis. Iš tiesų Europos statybos pramonė turi galimybių padėti įveikti ne vieną ekonominį ir socialinį iššūkį – darbo ir augimo, urbanizacijos, skaitmeninimo, demografinių pokyčių ir tuo pat metu energetikos bei klimato.

Statybos pramonė sukuria apie 9 proc. Europos bendro vidaus produkto (BVP) ir užtikrina 18 mln. tiesioginių darbo vietų. Renovacijos darbus ir energinę rekonstrukciją apimanti statybos veikla turi dvigubai didesnę pridėtinę vertę nei naujų pastatų statyba ir daugiau kaip 70 proc. ES pastatų sektoriaus pridėtinės vertės sukuria mažosios ir vidutinės įmonės¹.

Laikantis pirmiau išdėstytų tikslų, šiuo pasiūlymu Direktyva dėl pastatų energinio naudingumo bus atnaujinta tokiais aspektais²:

- integruojant į ją nuostatas dėl ilgalaikių pastatų renovacijos strategijų (Energijos vartojimo efektyvumo direktyvos 4 straipsnį), kuriomis bus siekiama telkti finansavimą ir kurti aiškią pastatų ūkio priklausomybės nuo iškastinio kuro panaikinimo iki 2050 m. viziją;
- skatinant naudoti informacines ir ryšių technologijas, kad pastatai būtų eksploatuojami efektyviai, ir
- racionalizuojant tas direktyvos nuostatas, kurių taikymas nedavė lauktų rezultatų.

Kalbant konkrečiau, pasiūlymu kaip alternatyva fiziniam tikrinimui įvedamos nuostatos dėl pastatų automatinio veikimo ir kontrolės sistemų, taip pat raginama parengti infrastruktūrą elektromobilumo reikmėms (tai galioja visų pirma dideliems komerciniams pastatams ir negalioja viešiesiems ir mažųjų bei vidutinių įmonių naudojamiems pastatams) ir įvedamas pažangumo rodiklis, pagal kurį vertinamas pastato technologinis parengtumas sąveikauti su naudotojais bei tinklu ir užsitikrinti veiksmingą autovaldymą. Šis Direktyvos dėl pastatų energinio naudingumo atnaujinimas taip pat sustiprins pastatų renovacijos viešojo

¹ *Energy Renovation: The Trump Card for the New Start for Europe* („Energinė renovacija: naujos pradžios variklis Europoje“), 2015 m., Jungtinis tyrimų centras.

² OL L 153, 2010 6 18, p. 13.

finansavimo ir energinio naudingumo sertifikatų ryšį ir paskatins pastatų renovacijos priemonėmis spręsti energinio nepriteklaus problemą.

Didesnio energinio naudingumo pastatuose naudotojams užtikrinamas aukštesnio lygio komfortas ir gerovė, taip pat gerinamos sveikatos sąlygos ir mažinamas mirtingumas bei sergamumas dėl prasto patalpų mikroklimato. Tinkamai šildomi ir vėdinami būstai sumažina neigiamą drėgmės poveikį, ypač pažeidžiamoms grupėms – vaikams, vyresniems žmonėms ir ligoniams.

Pastatų energinis naudingumas taip pat daro didelę įtaką būsto įperkamumui ir energijos nepriteklaus mažinimui. Energijos taupymas ir energijos vartojimo būstuose efektyvumo didinimas padėtų daugeliui namų ūkių išvengti energijos nepriteklaus. Šis pasiūlymas padėtų energijos nepriteklaus nebejausti 515 tūkst.–3,2 mln. namų ūkių ES (Eurostato duomenimis, iš viso energijos nepriteklių patiria 23,3 mln. namų ūkių).

Siekiant užtikrinti optimalų šio pasiūlymo poveikį reikės platesniu mastu mobilizuoti ir išlaisvinti privačias investicijas, o tai padaryti padės Pažangiojo išmaniųjų pastatų investavimo iniciatyva. Ši iniciatyva grindžiama Investicijų planu Europai, įskaitant Europos strateginių investicijų fondą ir Europos struktūrinius ir investicijų fondus, ir joje numatyta didesnė pagalba projektams ir projektų telkimo mechanizmai padės veiksmingai naudoti viešąsias lėšas ir pagelbės projektų vykdytojams bei investuotojams brandinti geras idėjas. Be to, Pažangiojo išmaniųjų pastatų investavimo iniciatyva padės padidinti pasitikėjimą ir į energijos vartojimo efektyvumo rinką pritraukti daugiau investuotojų.

Šiame pasiūlyme atsižvelgiama į peržiūros proceso, grįsto plataus masto viešomis konsultacijomis, tyrimais, susitikimų su suinteresuotaisiais subjektais išvadomis ir papildyto įvertinimu ir poveikio vertinimu, rezultatus.

Į šį pasiūlymą įtraukti tik tie direktyvos straipsniai, kuriuos reikia atnaujinti atsižvelgiant į 2030 m. terminą.

- **Suderinamumas su toje pačioje politikos srityje galiojančiomis nuostatomis**

Prieš šią peržiūrą atliktas įvertinimas parodė, kad Direktyva dėl pastatų energinio naudingumo dera su kitais ES teisės aktais. Pasiūlymas taip pat dera su kitais švarios energijos visiems europiečiams priemonių rinkinio elementais, kaip antai nauju valdymo reglamentu ir atnaujintais atsinaujinančiosios energijos teisės aktais. Direktyva dėl pastatų energinio naudingumo tiesiogiai padės siekti pasiūlyto Energijos vartojimo efektyvumo direktyvos tikslo iki 2030 m. 30 proc. padidinti energijos vartojimo efektyvumą. Ja papildomos priemonės, kurių valstybės narės turi imtis pagal Energijos vartojimo efektyvumo direktyvą ir ES teisės aktus dėl gaminių energijos vartojimo efektyvumo. Ekologinio projektavimo ir energijos vartojimo efektyvumo ženklavimo teisės aktuose nustatyti *su pastatais susijusių gaminių*, kaip antai katilų, energijos vartojimo efektyvumo reikalavimai, o valstybės narės pagal savo nacionalinius statybos kodeksus nustatė minimalius reikalavimus dėl modernizuojamų ar keičiamų įrengtų *pastato elementų* energinio naudingumo. Pastato elementus paprastai sudaro keletas gaminių, pvz., šildymo sistema sudaryta iš katilo, vamzdyno ir valdymo įtaisų. Nuoseklumas užtikrinamas kiekvienu atveju atskirai per konkrečių ekologinio projektavimo ir (arba) energijos vartojimo efektyvumo ženklavimo įgyvendinimo priemonių kūrimo procesą atsižvelgiant į Direktyvos dėl pastatų energinio naudingumo reikalavimus. Pvz., nuspręsta, kad šiluminės izoliacijos ekologinio projektavimo

reikalavimų nustatyti nereikia, nes tai jau tinkamai padaryta nacionaliniu lygmeniu įgyvendinant Direktyvą dėl pastatų energinio naudingumo.

2. TEISINIS PAGRINDAS, SUBSIDIARUMO IR PROPORCINGUMO PRINCIPAI

- **Teisinis pagrindas**

Direktyva dėl pastatų energinio naudingumo grindžiama Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 194 straipsnio 2 dalimi, kuri yra energijos vartojimo efektyvumui ir energijos taupymui skatinti skirtos Sąjungos politikos teisinis pagrindas. Kadangi Sutartyje yra specialus su energetika susijęs teisinis pagrindas, nuspręsta, kad tikslinga jį panaudoti šiam pasiūlymui.

- **Subsidiarumo principas (neišimtinės kompetencijos atveju)**

Kolektyvinė ES priemonė šiuo atveju naudinga dėl kelių priežasčių.

Pirma, pastatų energinio naudingumo didinimo ES lygmeniu pridėtinę vertę daugiausia sudaro vidaus rinkos sukūrimas, ES konkurencingumo didinimas, sinergijos su klimato politika išnaudojimas ir nacionalinių pastatų sektoriaus nuostatų modernizavimas visoje ES.

Antra, finansų sektoriui reikalingas didesnis energinio naudingumo rodiklių visose ES valstybėse narėse palyginamumas. Finansų institucijos aiškiai nurodė, kad reikia daugiau tiek nacionalinio ir (arba) vietos, tiek ES lygmens pastangų siekiant padidinti viešųjų ir privačiųjų investicijų efektyvumą ir padėti rinkoje plėtoti patrauklius finansavimo produktus.

Trečia, nors įvairių šalių statybos kodeksų reikalavimai, pastatų tipologija ir vietos bei klimato sąlygos skiriasi, rinkoje yra ir tarptautinių naudotojų. Paslaugų teikimo grandinių (pvz., prekybos centrų arba viešbučių) savininkai pageidauja vienosdesnių ir geriau palyginamų pastatų energinio naudingumo sertifikavimo metodų.

Galiausiai, ES lygmens veiksmai priverčia modernizuoti nacionalines pastatų sektoriaus nuostatas tuo, kad jie atveria platesnes rinkas inovaciniams produktams ir sudaro sąlygas mažinti sąnaudas. Prieš priimant 2002 m. Direktyvą dėl pastatų energinio naudingumo daugelio valstybių narių nuostatose ir statybos kodeksuose nebuvo energijos vartojimo efektyvumo reikalavimų. Priėmus 2002 ir 2010 m. direktyvas šie reikalavimai esamiems ir naujiems pastatams jau nustatyti visų valstybių narių statybos kodeksuose. Priėmus 2010 m. Direktyvą dėl pastatų energinio naudingumo smarkiai modernizuoti nacionaliniai statybos kodeksai įtraukiant optimalumo sąnaudų atžvilgiu sąvoką ir priimant beveik nulinės energijos pastatų reikalavimus.

Siūlomi pakeitimai atitinka subsidiarumo principą, o valstybės narės ir toliau turės tokią pačią lankstumo galimybę kaip šiandien ir galės pakeitimus pritaikyti pagal nacionalines aplinkybes ir vietos sąlygas (pvz., pastatų tipą, klimatą, palyginamų atsinaujinančių energijos išteklių technologijų išlaidas ir jų prieinamumą, optimalų derinį su paklausos valdymo priemonėmis, užstatymo tankį ir kt.).

- **Proporcingumo principas**

Pagal proporcingumo principą siūlomais pakeitimais neviršijama to, kas būtina nustatytiems tikslams pasiekti.

Kaip paaiškinta pirmiau, ES energijos vartojimo efektyvumo politika plečiama atsargiai, intervenciją vykdant tik į tas sritis, kuriose ji būtina energijos vartojimo efektyvumo tikslams pasiekti. Tai aptariama poveikio vertinimo 3 skirsnyje. Keičiami tik tie aspektai, kuriems reikalingi ES lygmens veiksmai.

- **Priemonės pasirinkimas**

Direktyva yra tinkama priemonė siekiant užtikrinti, kad valstybės narės laikytųsi reikalavimų, tuo pat metu paliekant joms laisvės pritaikyti juos pagal skirtingus nacionalinius ir regioninius ypatumus. Pasirinkus reglamentą tokio lankstumo elemento nebūtų. Kai kurios valstybės narės ir suinteresuotieji subjektai per konsultacijas aiškiai išdėstė, kad šis reikalavimų vykdymo užtikrinimo ir lankstumo derinys yra optimalus ir tinka kaip šios srities politikos priemonė.

Be to, kadangi šiuo pasiūlymu iš dalies keičiama esama direktyva, keitimo direktyva yra vienintelė tinkama priemonė.

3. **EX-POST VERTINIMO, KONSULTACIJŲ SU SUINTERESUOTOSIOMIS ŠALIMIS IR POVEIKIO VERTINIMO REZULTATAI**

- **Galiojančių teisės aktų *ex-post* įvertinimas**

Įvertinimas parodė, kad direktyva yra veiksminga, o jos bendrieji ir specialieji tikslai tinkamai įgyvendinami. Iki šiol pasiekti įgyvendinimo rezultatai rodo, kad tinkamai laikomasi ir kitų keturių analizuotų kriterijų – veiksmingumo, aktualumo, nuoseklumo ir ES pridėtinės vertės.

Toliau išdėstomos atliekant įvertinimą padarytos išvados ir išmoktos pamokos, susijusios su įgyvendinimu ir taikymo sritimi, padėsiančios pagerinti kai kurių nuostatų veikimą ir pasinaudoti technologine pažanga sparčiau mažinant iškastinių išteklių energijos vartojimą pastatuose.

Pagrindiniai nustatyti faktai

Turima duomenų, kad 2014 m. papildomai sutaupyta apie 48,9 mln. tne galutinės energijos, palyginti su Direktyvoje dėl pastatų energinio naudingumo nurodytu 2007 m. atskaitos lygiu. Šie rodikliai užfiksuoti daugiausia Direktyvos dėl pastatų energinio naudingumo taikymo srityje – patalpų šildymo, vėsinimo ir buitinio karšto vandens – ir didelė jų dalis priklauso nuo veiksmų, kuriems poveikį daro politinė intervencija.

Todėl 2014 m. 48,9 mln. tne rodiklis atitinka Direktyvą dėl pastatų energinio naudingumo papildantį 2008 m. poveikio vertinimą, kuriame numatyta, kad šios direktyvos įgyvendinimas padės iki 2020 m. sutaupyti 60–80 mln. tne galutinės energijos.

Įvertinimas rodo, kad bendroji direktyvos struktūra, kurioje minimalūs reikalavimai derinami su sertifikavimu, pasiteisino, ypač naujų pastatų atveju. Paaiškėjo, kad sąnaudų atžvilgiu optimali metodika, skirta nacionaliniams energinio naudingumo reikalavimams priartinti prie ekonomiškai efektyvaus lygio, buvo veiksmingas pasirinkimas.

Visiems naujiems pastatams taikomas tikslas iki 2020 m. užtikrinti beveik nulinį energijos suvartojimą padėjo sukurti perspektyvią sektoriaus viziją ir suinteresuotieji subjektai jau atitinkamai mobilizavosi. Tačiau kalbant apie esamus pastatus tokio užmojo tikslų trūksta.

Taigi pastatų sektoriuje tebeslypi didžiulis ekonomiškai efektyvaus energijos taupymo potencialas. Padidinti pastatų renovacijos mastą, kokybę ir veiksmingumą yra didžiausias uždavinys ateinantiems dešimtmečiams. Pagal Energijos vartojimo efektyvumo direktyvos 4 straipsnį valstybių narių parengtos ilgalaikės renovacijos strategijos turėtų padėti padidinti renovacijos mastą mobilizuojant finansus ir investicijas šioje srityje. Į šias strategijas turėtų būti įtraukta aiški 2030 ir 2050 m. perspektyvas apimanti į ateitį orientuota vizija, siunčianti tinkamus rinkos signalus namų ūkiams, pastatų savininkams ir (arba) valdytojams, įmonėms ir investuotojams.

Pastatų energinio naudingumo sertifikavimas siunčia paklausa grindžiamą rinkos signalą apie efektyviai energiją naudojančius pastatus ir pateisina savo paskirtį skatinti vartotojus pirkti arba nuomoti būtent tokius pastatus. Tačiau įvertinimas rodo, kad nacionalinės sertifikavimo sistemos ir nepriklausomos kontrolės sistemos kai kuriose valstybėse narėse tebėra vos pradėtos įgyvendinti ir jų naudingumas galėtų būti padidintas.

Dėl pastatų sektoriaus vertės grandinės įvairovės ir susiskaidymo sunku gauti patikimų duomenų apie pastatų charakteristikas, energijos naudojimą ir renovacijos finansinį poveikį sąnaudų mažinimui bei turto vertei. Dėl šio bendro duomenų trūkumo rinkoje nepakankamai vertinamas ES pastatų ūkyje slypintis ekonomiškai efektyvaus energijos taupymo potencialas ir netinkamai užtikrinamas direktyvos reikalavimų vykdymas, stebėseną ir vertinimas. Dabartiniai energinio naudingumo sertifikatų registrai ir duomenų bazės gali būti svarbi priemonė atitiktčiai padidinti, nes padės gerinti žinias apie pastatų ūkį, taip pat geriau informuoti politikos formuotojus ir pagrįsti rinkos dalyvių sprendimus.

Pažangos galimybės

Įvertinime užfiksuota gana nedaug reglamentavimo trūkumų. Tačiau dar ne viskas padaryta paprastinant ir racionalizuojant pasenusius reikalavimus, taip pat didinant atitiktį reikalavimams tokiomis priemonėmis kaip esamų nuostatų tikslus pritaikymas ir geresnis jų susiejimas su finansine parama. Be to, direktyvą reikia modernizuoti atsižvelgiant į technologinę pažangą, taip pat reikia didinti pastatų renovacijos mastą remiant iškastinių išteklių energijos vartojimo mažinimą ilgalaikėje perspektyvoje.

Įvertinime nustatyta, kurie perkėlimo į nacionalinę teisę ir įgyvendinimo aspektai galėtų būti patobulinti sustiprinus reikalavimų vykdymo užtikrinimą, atitikties stebėseną ir vertinimą. Taip pat atrasta pasenusių nuostatų paprastinimo arba modernizavimo ir esamų nuostatų racionalizavimo pagal technologinę pažangą galimybių, visų pirma:

- Direktyvos dėl pastatų energinio naudingumo 6 straipsnio 1 dalyje nustatytas reikalavimas įvertinti techninį, aplinkosauginį ir ekonominį didelio naudingumo alternatyvių sistemų pagrindimą yra iš esmės perteklinis, nes įpareigojimas užtikrinti, kad visuose naujuose pastatuose būtų suvartojamas neveik nulinis energijos kiekis, netiesiogiai reiškia, kad turi būti įvertintos vietoje prieinamos didelio naudingumo alternatyvios sistemos. 6 straipsnio 1 dalyje nustatytas reikalavimas tampa nereikalinga našta ir todėl panaikinamas;

- šildymo ir oro kondicionavimo sistemų tikrinimas pagal Direktyvos dėl pastatų energinio naudingumo 14 ir 15 straipsnius užtikrina, kad pastatai būtų efektyviai eksploatuojami ilgą laiką. Galimybė rinktis alternatyvias priemones panaikinama, nes jos nebuvo veiksmingos, ir vietoj jos sudaroma galimybė rinktis elektronines stebėsenos ir kontrolės sistemas, kurios, kaip paaiškėjo, yra ekonomiškai efektyvi alternatyva tikrinimui.

Iš tiesų technologinė pažanga, padaryta ieškant pažangesnių pastatų sistemų, gali padėti veiksmingiau įgyvendinti Direktyvą dėl pastatų energinio naudingumo ir užtikrina palankias sąlygas: teikti vartotojams ir investuotojams informaciją apie eksploatacinę energijos suvartojimą; prisitaikyti prie naudotojų poreikių; veiksmingai ir patogiai eksploatuoti pastatus; užtikrinti galimybę pastate įkrauti elektrines transporto priemones; kaupti energiją ir padėti patenkinti paklausą modernizuotoje elektros energijos rinkoje.

• **Konsultacijos su suinteresuotosiomis šalimis**

Įvertinimas pradėtas 2015 m. birželio mėn. Jo metu buvo nagrinėjami ankstesni ir dabartiniai rezultatai ir remiamasi Direktyvos dėl pastatų energinio naudingumo įgyvendinimo išdavų, rezultatų ir poveikio vertinimu atsižvelgiant į direktyvos veiksmingumą, efektyvumą, aktualumą, nuoseklumą ir ES lygmens veiksmų pridėtinę vertę. Pagrindiniai informacijos šaltiniai buvo specialios literatūros peržiūra, informacija apie dabartinės politikos įgyvendinimą, ankstesnės stebėsenos ir vertinimo veiklos analizė, suinteresuotųjų subjektų indėlis ir specialios studijos bei projektai.

Su suinteresuotaisiais subjektais konsultuotasi:

- atvirose viešose konsultacijose internete, vykusiose 2015 m. birželio 30 d.–spalio 31 d.;
- konkretesnio pobūdžio konsultacijose tarp valstybių narių, kurios pagal direktyvos 19 straipsnį vyko visų pirma 2015 m. lapkričio 26 ir 27 d. surengtame Direktyvos dėl pastatų energinio naudingumo suderintų veiksmų grupės susitikime ir 2016 m. vasario 1 d. surengtame Pastatų energinio naudingumo komiteto susitikime;
- teminiuose techniniuose seminaruose specifiniais klausimais, kurie vyko 2015 m. birželio mėn.–2016 m. sausio mėn.
- suinteresuotiesiems subjektams skirtame renginyje, vykusiame 2016 m. kovo 14 d.

Internetinių konsultacijų, kurios baigėsi 2015 m. spalio 31 d., 308 atsakymų apibendrintus rezultatus galima rasti internete³. Daugiau kaip pusę (58 proc.) respondentų sudarė organizacijos, daugiausia atstovaujančios statybų sektoriui, antroje vietoje – valstybėse narėse veiklą vykdančios bendrovės (20 proc.). Individualūs asmenys, valdžios institucijos ir kiti subjektai sudarė 7–8 proc. respondentų.

Apskritai dauguma respondentų mano, kad Direktyvoje dėl pastatų energinio naudingumo nustatytas tinkamas pagrindas gerinti pastatų energinį naudingumą ir kad ja padidintas

³ Viešos konsultacijos dėl Direktyvos dėl pastatų energinio naudingumo. 2015 m. *Ecofys* parengta Europos Komisijos galutinė suvestinė ataskaita
<https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/MJ-02-15-954-EN-N.pdf>.

informuotumas apie energijos suvartojimą pastatuose suteikiant šiam aspektui daugiau svarbos energetikos politikoje. Pripažintas direktyvos indėlis į 2030 ir 2050 m. energetikos ir klimato srities tikslų įgyvendinimą. Dauguma respondentų mano, kad Direktyva dėl pastatų energinio naudingumo pasiteisino, o trečdalis su tuo nesutinka. Dalis respondentų teigė, kad dar per anksti spręsti apie direktyvos sėkmę, nes kol kas sunku išskirti jos poveikį. Kiti mano, kad Direktyva dėl pastatų energinio naudingumo galėjo būti ir veiksmingesnė, nes neišnaudotas didžiulis energijos vartojimo gerinimo potencialas, slypintis pastatų sektoriuje.

Priežastys, dėl kurių, anot skeptiškų respondentų, direktyva nebuvo pakankamai veiksminga, buvo vėluojantis ir nenuoseklus įgyvendinimas valstybėse narėse, prasta energinio naudingumo sertifikatų sistemų kokybė, lėtas priemonių įsisavinimas, mažas renovacijos mastas, o taip pat beveik nulinės energijos pastatų sąvokos apibrėžties stoka ir nepakankamai geras finansavimo priemonių panaudojimas. Kai kurie respondentai taip pat pabrėžė, kad prastai laikomasi priemonių reikalavimų ir netinkamai užtikrinamas jų vykdymas, kiti pripažįsta, kad dėl statybos sektorių ištikusios ekonomikos krizės pokyčiai sulėtėjo. Dalis respondentų teigė, kad Direktyva dėl pastatų energinio naudingumo davė rezultatų gerinant naujų pastatų energinį naudingumą, tačiau nebuvo pakankamas postūmis su energijos vartojimo efektyvumu susijusiai renovacijai.

- **Tiriamųjų duomenų rinkimas ir naudojimas**

Informacijos apie Direktyvos dėl pastatų energinio naudingumo įgyvendinimą galima rasti ir Direktyvos dėl pastatų energinio naudingumo suderintų veiksmų grupės darbo ataskaitoje⁴, reguliaraus dialogo su valstybėmis narėmis ataskaitose ir Pastatų energinio naudingumo komiteto darbo ataskaitose.

Išanalizuoti ir paminėti aktualūs projektų, finansuojamų pagal „Horizontas 2020“ programos „Saugi, švari ir efektyviai naudojama energija“ energijos vartojimo efektyvumo skyrių ir pagal ankstesnę programą „Pažangi energetika Europai“, rezultatai⁵.

Vertinime naudoti ne tik Europos Komisijos vykdytos konsultacinės veiklos rezultatai, bet ir kiti informacijos šaltiniai, pvz., per specialios literatūros apžvalgą atrinktos mokslinių tyrimų ataskaitos.

- **Poveikio vertinimas**

Poveikio vertinimas Komisijos Reglamentavimo patikros valdybai pateiktas du kartus. 2016 m. liepos 1 d. projektas liepos 26 d. sulaukė teigiamos nuomonės. Su poveikio vertinimo santrauka ir dviem Valdybos nuomonėmis galima susipažinti Komisijos svetainėje⁶.

Atliekant poveikio vertinimą svarstyti šie galimi variantai:

Variantas be pokyčių

Nepakeistas Direktyvos dėl pastatų energinio naudingumo variantas reiškia, kad prie dabartinių priemonių nebūtų priimta jokių papildomų priemonių. Tokiu atveju dabartinė

⁴ 2016 m. Direktyvos dėl pastatų energinio naudingumo suderintų veiksmų grupės leidinys „Direktyvos dėl pastatų energinio naudingumo įgyvendinimas“.

⁵ Efektyvaus energijos vartojimo geroji praktika, SWD(2016) 404.

⁶ http://ec.europa.eu/smart-regulation/impact/ia_carried_out/cia_2016_en.htm#ener

Direktyva dėl pastatų energinio naudingumo ir su ja susijusios reglamentavimo ir kitokios priemonės būtų toliau įgyvendinamos kaip dabar. Šis principas galėtų būti papildytas Direktyvos dėl pastatų energinio naudingumo poveikį maksimaliai didinančiomis priemonėmis. Atitiktį reikalavimams pagerinti galėtų dalijimasis gerąja patirtimi per mainų platformas (pvz., suderintų veiksmų iniciatyvą). Daroma prielaida, kad pasirinkus nepakeistą variantą šis darbas būtų tęsiamas.

Politikos galimybės

Dauguma siūlomų priemonių gali būti įgyvendintos privalomos teisinės galios neturinčiais teisės aktais (I variantas) ir (arba) tiksliniais teisės aktų pakeitimais (II variantas). Kai kurios priemonės netelpa į dabartinės teisinės sistemos ribas ir dėl jų reikėtų iš esmės peržiūrėti dabartinę direktyvą (III variantas).

I variantas. Sustiprintas įgyvendinimas ir tolesnės gairės

Šis variantas susijęs su pasiūlymų rinkiniu, kuris padėtų sustiprinti dabartinės reglamentavimo sistemos įgyvendinimą nekeičiant direktyvos. Jis grindžiamas ES, nacionaliniu ir regioniniu lygmenimis atliekamu darbu, kuriuo siekiama aktyviai įgyvendinti direktyvą. Šis variantas apima šiek tiek daugiau nei nepakeistas variantas – jame numatyti privalomos teisinės galios neturintys teisės aktai ir gairės, kurie galėtų padėti įgyvendinti teisės aktus ir užtikrinti jų vykdymą, taip pat paskatinti naudoti valstybių narių dar neišbandytas savanoriškas priemones.

II variantas. Geresnis įgyvendinimas, įskaitant tikslinius pakeitimus, skirtus dabartinėms nuostatoms sustiprinti

Šis variantas apima I varianto pasiūlymus, tačiau viršija jo ribas numatant dabartinės Direktyvos dėl pastatų energinio naudingumo tikslinius pakeitimus, kuriais būtų nuodugniau šalinami probleminiai veiksniai. Tačiau, priešingai nei III variantas, šis variantas išlieka dabartinės Direktyvos dėl pastatų energinio naudingumo sistemos ribose užtikrinant geresnį galutinių naudotojų informavimą ir adekvačius minimalius naudingumo reikalavimus, kuriais vengiama daugiau nei būtina kištis į pastatų sektorį.

III variantas. Geresnis įgyvendinimas užtikrinant didesnę suderinimą ir užmojį

Šios politikos galimybės užmojis didžiausias, viršijantis dabartinės Direktyvos dėl pastatų energinio naudingumo strategines ribas nustatant pastatų savininkams reikalavimą renovuoti pastatus.

Palyginus visas tris politikos galimybes padarytos toliau išdėstytos išvados.

- I variantas orientuojamas į tolesnį dabartinės Direktyvos dėl pastatų energinio naudingumo reikalavimų vykdymo užtikrinimą teikiant valstybėms narėms konsultacijas ir paramą. Pagal šį variantą nebūtų išnaudotos įvertinimo ataskaitoje ir viešose konsultacijose įvardytos pažangos galimybės, kurios padėtų šalinti energijos naudojimo pastatuose efektyvumo didinimo kliūtis.
- III variante numatytos didelio užmojo priemonės renovacijos mastui didinti, todėl jų poveikis būtų labai didelis. Jis reikštų didelius pokyčius pastatų sektoriuje, visų pirma dėl reikalavimo renovuoti tūkstančius pastatų. Tačiau dėl šios priemonės kyla

ir klausimų, pvz., dėl privalomų investicijų, kurios finansiniu požiūriu gali būti nepripažintos ekonomiškai efektyviomis. Dėl jos kyla ir praktinių rūpesčių (pvz., dėl tolesnio energinio naudingumo apskaičiavimo metodikų vienodinimo ir energinio naudingumo sertifikatu), taip pat galima išvelgti tam tikrą prieštarą subsidiarumo principui (pvz., dėl įpareigojimo renovuoti pastatus keičiantis savininkui arba nuomininkui, viešosios finansinės paramos privalomai pastato šildymo sistemos renovacijai ir privalomų statybininkų ir įrengėjų apmokymų).

- II variantas yra tinkamiausia galimybė, nes geriausiai atitinka Direktyvos dėl pastatų energinio naudingumo ir dabartinės sistemos vertinimo išvadas. Šiame variante numatytas reikšmingas Direktyvos dėl pastatų energinio naudingumo ir bendros reglamentavimo sistemos patobulinimas ir supaprastinimas, o jame numatyti tiksliniai pakeitimai padės pagerinti pastatų energinį naudingumą tuo pat metu paliekant didelę įgyvendinimo nacionaliniu lygmeniu lankstumo galimybę, kaip išdėstyta toliau.
 - Jis leidžia išlaikyti dabartinę apdariai apimtį, kuria apsiriboja ES veiksmai energijos vartojimo pastatuose efektyvumo didinimo srityje, užtikrinant subsidiarumą, proporcingumą ir ekonominį efektyvumą tuo pat metu paliekant valstybėms narėms nemažą lankstumo galimybę.
 - Jame išsaugomi direktyvos pagrindiniai tikslai, principai ir bendroji struktūra, kuri veikia tinkamai ir kurią palaiko suinteresuotieji subjektai, įskaitant valstybes nares.
 - Jame numatyti tik tiksliniai pakeitimai, leidžiantys toliau įgyvendinti tas pagrindines dabartinės direktyvos nuostatas, kurios jau duoda rezultatų ir yra ekonomiškai efektyvios.
 - Jis užtikrina pusiausvyrą tarp gairių ir ribotų teisinių peržiūrų, kuriomis siekiama įvesti naujas kryptingas nuostatas, visų pirma dėl esamų pastatų, ir sąsajos su finansais.

Tęsiant Europos mažataršio judumo strategijos veiksmus ir remiantis kai kurių valstybių narių pavyzdine praktika pasirinktame variante taip pat siūloma priemonė, skirta elektromobilumo plėtrai remti ir padėti toliau mažinti ekonomikos priklausomybę nuo iškastinio kuro.

Toliau aprašytas numatytas poveikis.

- Ekonominis poveikis. Numatyta šiek tiek teigiamo poveikio augimui, kurį paskatins papildomos investicijos į energijos vartojimo efektyvumo didinimą ir importuojamo energijos kiekio sumažėjimas, statybos ir inžinerijos veiklos, kuri labai priklauso nuo papildomų investicijų, suaktyvėjimas, teigiamas poveikis izoliacijos ir plokščiojo stiklo sektoriui ir investicijos į pastatų renovaciją, kurios bus ypač naudingos mažosioms ir vidutinėms įmonėms.
- Socialinis poveikis. Poveikis užimtumui bus panašus į poveikį bendrajam vidaus produktui, tik mažesnio masto. Pagerinus patalpų mikroklimato sąlygas smarkiai sumažės mirtingumas, sergamumas ir sveikatos priežiūros išlaidos. Tikėtina, kad vidutiniškai sumažės energijos nepritekliaus.

- Poveikis aplinkai. Numatyta, kad visose valstybėse narėse šiek tiek sumažės išmetamas šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis.

- **Reglamentavimo tinkamumas ir supaprastinimas**

Visos pagal pasirinktą politikos galimybę numatytos priemonės drauge padėtų sumažinti dėl Direktyvos dėl pastatų energinio naudingumo patiriamą administracinę naštą 98,1 mln. EUR per metus. Pasirinktos galimybės poveikio administracinei naštai apskaičiavimo rezultatai pateikti poveikio vertinimo 9 priede.

4. POVEIKIS BIUDŽETUI

Pasiūlymas neturi jokio poveikio ES biudžetui.

5. KITI ELEMENTAI

- **Igyvendinimo planai ir stebėseną, vertinimas ir ataskaitų teikimo tvarka**

Šiuo pasiūlymu valstybių narių dabartiniai ataskaitų teikimo įpareigojimai nekeičiami. Pasiūlymu dėl teisės akto dėl energetikos sąjungos valdymo bus užtikrinta, kad būtų įdiegta skaidri ir patikima planavimo, ataskaitų teikimo ir stebėsenos sistema, pagrįsta integruotais nacionaliniais energetikos ir klimato srities veiksmų planais ir valstybių narių reguliariai teikiamomis racionalizuotomis pažangos ataskaitomis, kuriose būtų įvertintas nacionalinių planų įgyvendinimas pagal penkis energetikos sąjungos aspektus. Tai palengvins valstybių narių administracinę naštą, tačiau Komisija vis tiek galės stebėti valstybių narių pažangą, daromą siekiant savo energijos vartojimo efektyvumo tikslų ir bendro ES tikslo.

Pasiūlymu įvedami nauji įpareigojimai, kurių vykdymas bus stebimas atsižvelgiant į iškastinių išteklių energijos naudojimo pastatuose mažinimo, pastatų renovacijos, techninių pastatų sistemų, finansinių iniciatyvų ir rinkos kliūčių aspektus, tuo pat metu supaprastinant įpareigojimus dėl naujų pastatų šildymo ir oro kondicionavimo sistemų tikrinimo ir ataskaitų teikimo.

- **Išsamus konkrečių pasiūlymo nuostatų paaiškinimas**

Reglamento dėl energetikos sąjungos valdymo pasiūlymu siekiama mažinti ir racionalizuoti valstybėms narėms taikomus ataskaitų teikimo ir planavimo įpareigojimus ir Komisijai taikomus stebėsenos įpareigojimus. Valdymo pasiūlymu taip pat bus nustatytas kartotinis valstybės narės ir Komisiją siejantis procesas, padėsiantis bendrai pasiekti energetikos sąjungos tikslus. Pagal valdymo pasiūlymą privalomi teikti planai ir ataskaitos turėtų padėti Komisijai vertinti ir stebėti valstybių narių pažangą siekiant direktyvos tikslų.

Direktyva iš dalies keičiama taip:

- 2 straipsnio 3 dalyje pateikta techninių pastato sistemų apibrėžtis išplečiama įtraukiant elektros energijos gamybos vietoje sistemą ir elektromobilumo infrastruktūrą;
- dabartinis Energijos vartojimo efektyvumo direktyvos 4 straipsnis nuoseklumo sumetimais perkeliamas į šią direktyvą ir į ją bus įtrauktos nuostatos dėl energijos

nepritekliaus problemos, paramos pažangiam pastatų renovacijos finansavimui ir išskastinių išteklių energijos naudojimo pastatuose nutraukimo iki 2050 m., įskaitant iki 2030 m. įgyvendintinus konkrečius etapus. Ilgalaikės pastatų renovacijos strategijas valstybės narės įtrauks kaip priedus į integruotus nacionalinius energetikos ir klimato srities veiksmų planus ir pateiks Komisijai iki 2019 m. sausio 1 d. (už laikotarpį po 2020 m.) pagal procedūrą, nustatytą reglamente dėl energetikos sąjungos valdymo. Strategija apims nacionalinio gyvenamųjų ir negyvenamųjų pastatų ūkio renovaciją;

- 6 straipsnis dėl naujų pastatų supaprastinamas paliekant tik tą nuostatą, kuri poveikio vertinime įvertinta kaip naudingiausia, t. y. bendrąjį įpareigojimą, kad nauji pastatai atitiktų minimaliuosius energinio naudingumo reikalavimus. Kitos nuostatos buvo apsunkinančios, todėl panaikintos;
- 8 straipsnis atnaujinamas siekiant atsižvelgti į patikslintą techninių pastatų sistemų apibrėžtį. Naujoje dalyje įvedami reikalavimai dėl:
 - (a) elektromobilumo infrastruktūros. Naujuose negyvenamuosiuose pastatuose, kuriuose yra daugiau nei dešimt transporto priemonių stovėjimo vietų, ir negyvenamuosiuose pastatuose, kuriuose yra daugiau nei dešimt transporto priemonių stovėjimo vietų ir kuriuose atliekama kapitalinė renovacija, kas dešimt transporto priemonių stovėjimo vieta turės būti įrengta elektromobilumo reikmėms. Nuo 2025 m. tai bus taikoma visiems negyvenamiesiems pastatams, kuriuose yra daugiau nei dešimt transporto priemonių stovėjimo vietų, įskaitant pastatus, kuriuose įrengti įkrovimo prieigos numatyta taikant viešųjų pirkimų procedūrą. Naujuose gyvenamuosiuose pastatuose, kuriuose yra daugiau nei dešimt transporto priemonių stovėjimo vietų arba kuriuose atliekama kapitalinė renovacija, turės būti atlikti parengiamieji kabelių klojimo darbai elektros įkrovimo reikmėms. Valstybės narės galės nuspręsti šio reikalavimo netaikyti pastatams, kurie priklauso mažosioms ir vidutinėms įmonėms ir yra jų naudojami, ir viešiesiems pastatams, kuriems taikoma Alternatyviųjų degalų infrastruktūros direktyva⁷;
 - (b) didesnio pastato elektroninės stebėsenos, automatizavimo ir kontrolės sistemų naudojimo siekiant racionalizuoti tikrinimą ir
 - (c) pažangumo rodiklio, pagal kurį vertinamas pastato parengtumas pritaikyti jo eksploataciją pagal jo naudotojų ir tinklo poreikius ir pagerinti jo naudingumą, įvedimo.
- 10 straipsnis atnaujinamas įtraukiant dvi naujas nuostatas dėl energinio naudingumo sertifikatų, skirtų įvertinti dėl renovacijų, kurioms skirta viešoji finansinė parama, sutaupytą energijos kiekį, palyginant energinio naudingumo sertifikatus, išduotus prieš renovaciją ir po jos. Taip pat turi būti paviešintas viešųjų pastatų, kurių paviršiaus plotas viršija tam tikrą ribą, energinis naudingumas;
- 14 ir 15 straipsniai dėl tikrinimo racionalizuojami, nes pagal šiuos atnaujintus straipsnius bus įgyvendinami veiksmingesni reguliaraus tikrinimo principai, kuriuos

⁷ OL L 307, 2014 10 28, p. 1.

bus galima taikyti siekiant užtikrinti, kad būtų išlaikytas ir (arba) pagerintas pastato energinis naudingumas, ir

- I priedas atnaujinamas siekiant padidinti energinio naudingumo nustatymo nacionaliniu ar regioniniu lygmeniu skaidrumą ir nuoseklumą ir atsižvelgti į patalpų aplinkos svarbą.

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVA

kuria iš dalies keičiama Direktyva 2010/31/ES dėl pastatų energinio naudingumo

(Tekstas svarbus EEE)

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 194 straipsnio 2 dalį,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,

atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę¹,

atsižvelgdami į Regionų komiteto nuomonę²,

laikydami įprastos teisėkūros procedūros,

kadangi:

- 1) Sąjunga įsipareigojusi užtikrinti tvarią, konkurencingą, saugią ir nuo iškastinio kuro nepriklausančią energetikos sistemą. Energetikos sąjungos nuostatose ir 2030 m. klimato ir energetikos politikos strategijoje nustatyti didelio užmojo Sąjungos įsipareigojimai dar labiau sumažinti išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį (iki 2030 m. bent 40 proc., palyginti su 1990 m.), padidinti suvartojamos atsinaujinančiųjų išteklių energijos dalį (bent 27 proc.) ir sutaupyti bent 27 proc. energijos (peržiūrint šį lygį turint omenyje 30 proc. Sąjungos lygį³) ir padidinti Europos energetinį saugumą, konkurencingumą ir tvarumą;
- 2) kad būtų galima pasiekti šių tikslų, 2016 m. energijos vartojimo efektyvumo teisės aktų peržiūrą sudaro: i) 2030 m. ES energijos vartojimo efektyvumo tikslo pakartotinis įvertinimas, kurio 2014 m. paprašė Europos Vadovų Taryba, ii) Energijos vartojimo efektyvumo direktyvos ir Direktyvos dėl pastatų energinio naudingumo pagrindinių straipsnių peržiūra, iii) palankios finansinės aplinkos, įskaitant Europos struktūrinius ir investicijų fondus ir Europos strateginių investicijų fondą, sustiprinimas, kuris padės iš esmės pagerinti investicijų į energijos vartojimo efektyvumo didinimą finansines sąlygas rinkoje;

¹ OL C, , p. .

² OL C, , p. .

³ EUCO 169/14, CO EUR 13, CONCL 5, 2014 m. spalio 24 d., Briuselis.

- 3) Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2010/31/ES⁴ 19 straipsnyje reikalaujama, kad Komisija ne vėliau kaip 2017 m. sausio 1 d. atliktų direktyvos peržiūrą, atsižvelgdama į jos taikymo metu sukauptą patirtį ir padarytą pažangą, ir, jei būtina, pateiktų pasiūlymus;
- 4) rengdamasi šiai peržiūrai Komisija ėmėsi įvairių veiksmų siekdama surinkti informaciją apie Direktyvos 2010/31/ES įgyvendinimą valstybėse narėse, didžiausią dėmesį skirdama tiems aspektams, kurie tinkamai veikia, ir tiems, kuriuos reikia tobulinti;
- 5) įvertinimo ir poveikio vertinimo rezultatai parodė, kad dabartinėms Direktyvos 2010/31/ES nuostatomis sustiprinti ir kai kuriems aspektams supaprastinti reikalingi tam tikri pakeitimai;
- 6) Sąjunga įsipareigojusi iki 2050 m. sukurti saugią, konkurencingą ir nuo iškastinio kuro nepriklausančią energetikos sistemą⁵. Siekiant šio tikslo valstybėms narėms ir investuotojams reikalingi orientyrai, padedantys užtikrinti, kad iki 2050 m. pastatuose nebebūtų naudojama iškastinių išteklių energijos. Siekdamos iki 2050 m. užtikrinti pastatų ūkio atitiktį šiam reikalavimui valstybės narės turėtų nustatyti tarpinius žingsnius vidutinio laikotarpio (2030 m.) ir ilgojo laikotarpio (2050 m.) tikslams pasiekti;
- 7) Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2012/27/ES⁶ numatytos nuostatos dėl ilgalaikių renovacijos strategijų turėtų būti perkeltos į Direktyvą 2010/31/ES, kurioje jos nuoseklumo sumetimais tinka geriau;
- 8) bendrosios skaitmeninės rinkos ir energetikos sąjungos darbotvarkės turėtų būti suderintos tarpusavyje ir atitikti bendrus tikslus. Energetikos sistemos skaitmeninimas lemia daug pokyčių energetikos sektoriuje nuo atsinaujinančiųjų energijos išteklių integravimo iki modernių energetikos tinklų ir išmaniosioms technologijoms diegti parengtų pastatų. Siekiant suskaitmeninti pastatų sektorių turėtų būti numatytos kryptingos iniciatyvos išmaniosioms sistemoms ir skaitmeninimo sprendimams fiziniame aplinkoje populiarinti;
- 9) siekiant šią direktyvą pritaikyti pagal technikos pažangą Komisijai pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 290 straipsnį turėtų būti suteikti įgaliojimai priimti aktus, kuriais ji būtų papildyta nuostatomis, kuriomis apibrėžiamas pažangumo rodiklis ir sudaromos sąlygos jį įgyvendinti. Pažangumo rodiklis turėtų būti naudojamas vertinant galimybes pastate naudoti informacines ir komunikacines technologijas ir elektronines sistemas, padedančias optimizuoti eksploatavimą ir sąveikauti su energijos tinklu. Pažangumo rodiklis padės geriau informuoti pastatų savininkus ir naudotojus apie pastatų automatizavimo ir techninių pastatų sistemų elektroninės stebėsenos pridėtinę vertę ir pastato naudotojams suteiks pasitikėjimo šių naujų patobulintų funkcijų faktinėmis galimybėmis taupyti energiją;

⁴ 2010 m. gegužės 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2010/31/ES dėl pastatų energinio naudingumo (OL L 153, 2010 6 18, p. 13).

⁵ Komunikatas dėl energetikos veiksmų plano iki 2050 m., (COM(2011) 885 *final*).

⁶ 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2012/27/ES dėl energijos vartojimo efektyvumo, kuria iš dalies keičiamos direktyvos 2009/125/EB ir 2010/30/ES bei kuria panaikinamos direktyvos 2004/8/EB ir 2006/32/EB (OL L 315, 2012 11 14, p. 1).

- 10) inovacijos ir naujos technologijos leidžia pastatų sektoriui prisidėti prie ekonomikos priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo. Pvz., pastatų sektorius gali paveikti infrastruktūros, būtinos elektra varomų transporto priemonių pažangiajam įkrovimui, plėtrą, taip pat sudaryti pagrindą valstybės narėms pasirinkti naudoti automobilių baterijas kaip elektros energijos šaltinį. Kad būtų atsižvelgta į šį tikslą, reikėtų išplėsti techninių pastatų sistemų apibrėžtį;
- 11) poveikio vertinime išskirti du esamų nuostatų rinkiniai, kurių tikslai galėtų būti įgyvendinami veiksmingiau nei dabar. Pirma, įpareigojimas dar prieš pradedant statybas atlikti didelio veiksmingumo alternatyvių sistemų galimybių studiją tampa nereikalinga našta. Antra, paaiškėjo, kad su šildymo ir oro kondicionavimo sistemų tikrinimu susijusios nuostatos nepakankamai padeda užtikrinti šių techninių sistemų veikimo nei pradžioje, nei vėliau. Šiandien nepakankamai atsižvelgiama net į pigius techninius sprendimus, kurių gražos laikotarpis labai trumpas, pvz., šilumos sistemos hidraulinį balansavimą ir termostatinį reguliavimo vožtuvų įrengimą arba pakeitimą. Su tikrinimu susijusios nuostatos iš dalies keičiamos siekiant užtikrinti geresnius tikrinimo rezultatus;
- 12) nustatyta, kad didelių įrenginių atveju tikrinimą galima veiksmingai pakeisti pastato automatizavimu ir elektrone techninių pastato sistemų stebėseną. Tokia įranga turėtų būti laikoma ekonomiškai efektyviausia alternatyva tikrinimui dideliuose negyvenamuosiuose pastatuose ir daugiabučiuose pastatuose, kurie yra pakankamo dydžio, kad įranga atsipirktų greičiau nei per trejus metus. Todėl dabartinė galimybė rinktis alternatyvias priemones panaikinama. Mažų įrenginių atveju įrengėjų atliekamas sistemų veikimo dokumentavimas ir tos informacijos registravimas energinio naudingumo sertifikavimo duomenų bazėse padės tikrinti atitiktį visoms techninėms pastatų sistemoms nustatytiems minimaliems reikalavimams ir didins energinio naudingumo sertifikatų reikšmingumą. Be to, dabartinis reguliarus saugos tikrinimas ir planinė priežiūra ir toliau leis teikti tiesiogines rekomendacijas dėl energijos vartojimo efektyvumo didinimo;
- 13) siekiant užtikrinti, kad su energijos vartojimo efektyvumu susijusios finansinės priemonės būtų kuo geriau panaudotos pastatų renovacijai, jos turėtų būti susijusios su renovacijos apimtimi, o jis turėtų būti vertinamas lyginant prieš renovaciją ir po jos išduotus energinio naudingumo sertifikatus;
- 14) gauti finansavimą lengviau, kai turima geros kokybės informacijos. Todėl turėtų būti reikalaujama, kad viešieji pastatai, kurių bendras naudingasis grindų plotas viršija 250 m², atskleistų savo faktiškai suvartojamos energijos kieki;
- 15) dabartinės su energinio naudingumo sertifikatais susijusios nepriklausomos kontrolės sistemos turėtų būti sustiprintos siekiant užtikrinti, kad sertifikatai būtų geros kokybės ir galėtų būti naudojami tikrinant atitiktį reikalavimams ir rengiant statistinius duomenis apie regioninius ar nacionalinius pastatų ūkius. Reikalingi geros kokybės duomenys apie pastatų ūkį, kurių dalis galėtų būti gaunami iš registrų ir duomenų bazių, kurias energinio naudingumo sertifikavimo reikmėms šiuo metu kuria ir tvarko beveik visos valstybės narės;
- 16) norint pasiekti efektyvaus energijos vartojimo politikos tikslus dėl pastatų, reikėtų gerinti energinio naudingumo sertifikatų skaidrumą užtikrinant, kad būtų nustatyti ir nuosekliai taikomi visi skaičiavimams – tiek sertifikavimo, tiek minimalių energinio

naudingumo reikalavimų taikymo tikslais – būtini parametrai. Valstybės narės turėtų nustatyti tinkamas priemones, užtikrinančias, pvz., kad įrengtų, pakeistų arba atnaujintų techninių pastatų sistemų naudingumas būtų dokumentuojamas pastatų sertifikavimo ir atitikties reikalavimams tikrinimo reikmėms;

- 17) 2016 m. liepos 29 d. Komisijos rekomendacijoje (ES) 2016/1318 dėl beveik nulinės energijos pastatų paaiškinta, kaip direktyva galėtų padėti tuo pat metu užtikrinti pastatų ūkio pertvarką ir perėjimą prie tvaresnio energijos tiekimo, o tai taip pat atitinka šildymo ir vėsinimo strategiją⁷. Siekiant užtikrinti tinkamą įgyvendinimą reikėtų atnaujinti pastatų energinio naudingumo skaičiavimo bendrąją sistemą remiantis Europos standartizacijos komiteto darbu, kurį jis atliko pagal Europos Komisijos suteiktą Įgaliojimą M/480;
- 18) šios direktyvos nuostatos neturėtų trukdyti valstybėms narėms nusistatyti didesnio užmojo energinio naudingumo reikalavimus, taikomus pastatams ir jų elementams, jei tos priemonės atitinka Sąjungos teisę. Tai, kad tam tikrais atvejais šie reikalavimai gali riboti gaminių, kuriems taikomi kiti taikytini Sąjungos derinamieji teisės aktai, įrengimą ar naudojimą, yra suderinama su šios direktyvos ir Direktyvos 2012/27/EB tikslais, jei dėl tokių reikalavimų nėra nepagrįstai sudaromos kliūtys rinkoje;
- 19) šios direktyvos tikslo, t. y. sumažinti energijos kiekį, kurio reikia su įprastu pastatų naudojimu susijusiam energijos poreikiui patenkinti, valstybės narės negalėtų tinkamai pasiekti veikdamos vienos. Direktyvos tikslai galėtų būti geriau įgyvendinti veikiant Sąjungos lygmeniu, nes tai užtikrintų bendrų tikslų, sampratos ir politinio postūmio nuoseklumą. Todėl Sąjunga priima priemones laikydamasi Europos Sąjungos sutarties 5 straipsnyje nustatyto subsidiarumo principo. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šia direktyva neviršijama to, kas būtina nurodytiems tikslams pasiekti;
- 20) pagal 2011 m. rugsėjo 28 d. valstybių narių ir Komisijos bendrą politinį pareiškimą dėl aiškinamųjų dokumentų⁸ valstybės narės išipareigojo pagrįstais atvejais prie pranešimų apie savo perkėlimo į nacionalinę teisę priemones pridėti vieną ar daugiau dokumentų, kuriuose paaiškinamas direktyvos nuostatų ir nacionalinių perkėlimo priemonių atitinkamų dalių tarpusavio ryšys. Šios direktyvos atveju teisės aktų leidėjas laikosi nuomonės, kad tokių dokumentų perdavimas yra pagrįstas;
- 21) todėl Direktyva 2010/31/ES turėtų būti atitinkamai iš dalies pakeista,

PRIĖMĖ ŠIĄ DIREKTYVĄ:

1 straipsnis

Direktyva 2010/31/ES iš dalies keičiama taip:

- 1) 2 straipsnio 3 punktą pakeičiamas taip:

⁷ COM(2016) 51 *final*.

⁸ OL C 369, 2011 12 17, p. 14.

„3. techninė pastato sistema – pastato ar pastato vieneto patalpų šildymo, patalpų vėsinimo, vėdinimo, buitinio karšto vandens, įmontuoto apšvietimo, pastatų automatinio veikimo ir kontrolės, elektros energijos gamybos vietoje, vietoje esančios elektromobilumo infrastruktūros techninė įranga arba šių sistemų, įskaitant tas, kurioms naudojama atsinaujinančių išteklių energija, kombinacija“;

2) po 2 straipsnio įterpiamas 2a straipsnis dėl ilgalaikių renovacijos strategijų, kurios turi būti teikiamos pagal Reglamente (ES) **XX/20XX** [dėl energetikos sąjungos valdymo] numatytus integruotus nacionalinius energetikos ir klimato srities veiksmų planus:

- a) pirmą dalį sudaro Direktyvos 2012/27/ES dėl energijos vartojimo efektyvumo⁹ 4 straipsnis, išskyrus jo paskutinę pastraipą;
- b) įterpiamos šios 2 ir 3 dalys:

„2. Valstybės narės 1 dalyje nurodytoje ilgalaikėje renovacijos strategijoje nustato veiksmų planą su aiškiais etapais ir priemonėmis, kuriuo siekiama įgyvendinti ilgojo laikotarpio 2050 m. tikslą panaikinti nacionalinio pastatų ūkio priklausomybę nuo iškastinio kuro, apibrėžiant iki 2030 m. įgyvendintinus konkrečius etapus.

Be to, ilgalaikė renovacijos strategija turi padėti sumažinti energijos nepriteklių.

3. Siekdamas padėti priimti kryptingus 1 dalies d punkte nurodytus investicinius sprendimus valstybės narės parengia mechanizmus, kuriais siekiama:

- a) jungti projektus, kad investuotojams būtų lengviau finansuoti 1 dalies b ir c punktuose nurodytą renovaciją;
- b) sumažinti energijos vartojimo efektyvumo operacijų riziką investuotojams ir privačiajam sektoriui ir
- c) naudoti viešąjį finansavimą papildomoms privačiojo sektoriaus investicijoms telkti arba konkretiems rinkos trūkumams šalinti.“;

3) 6 straipsnis iš dalies keičiamas taip:

- (a) 1 dalies antra pastraipa išbraukiama;
- (b) 2 ir 3 dalys išbraukiamos;

4) 7 straipsnio penkta pastraipa išbraukiama;

5) 8 straipsnis iš dalies keičiamas taip:

- (a) 1 dalies trečia pastraipa išbraukiama;

⁹ OL L 315, 2012 11 14, p. 13.

(b) 2 dalis pakeičiama taip:

„2. Valstybės narės užtikrina, kad visuose naujuose negyvenamuosiuose pastatuose ir visuose esamuose negyvenamuosiuose pastatuose, kuriuose atliekama kapitalinė renovacija ir kuriuose yra daugiau nei dešimt transporto priemonių stovėjimo vietų, bent kas dešimtoje transporto priemonių stovėjimo vietoje būtų įrengta Direktyvoje 2014/94/ES dėl alternatyviųjų degalų infrastruktūros diegimo¹⁰ apibrėžta įkrovimo prieiga, kuri galėtų paleisti ir sustabdyti įkrovimą pagal kainos signalus. Šis reikalavimas visiems negyvenamiesiems pastatams, kuriuose yra daugiau nei dešimt transporto priemonių stovėjimo vietų, taikomas nuo 2025 m. sausio 1 d.

Valstybės narės gali nuspręsti nenustatyti arba netaikyti ankstesnėje pastraipoje nurodytų reikalavimų pastatams, kurie priklauso 2003 m. gegužės 6 d. Komisijos rekomendacijos 2003/361/EB priedo I antraštinėje dalyje apibrėžtoms mažosioms ir vidutinėms įmonėms ir yra jų naudojami.

3. Valstybės narės užtikrina, kad naujai pastatytuose gyvenamuosiuose pastatuose ir gyvenamuosiuose pastatuose, kuriuose atliekama kapitalinė renovacija ir kuriuose yra daugiau nei dešimt transporto priemonių stovėjimo vietų, būtų atlikti parengiamieji kabelių klojimo darbai, kad bet kurioje transporto priemonių stovėjimo vietoje būtų galima įdiegti elektra varomų transporto priemonių įkrovimo įrangą.

4. Valstybės narės gali nuspręsti nenustatyti arba netaikyti 2 ir 3 dalyse nurodytų reikalavimų viešiesiems pastatams, kuriems jau taikoma Direktyva 2014/94/ES.“;

(c) pridamos šios 5 ir 6 dalys:

„5. Valstybės narės užtikrina, kad įrengiant, pakeičiant arba atnaujinant techninę pastato sistemą būtų įvertintas, užfiksuotas dokumentuose ir perduotas pastato savininkui visos pakoreguotos sistemos bendras energinis naudingumas, kad šiuos duomenis būtų galima panaudoti tikrinant atitiktį pagal 1 dalį nustatytiems minimaliems reikalavimas ir išduodant energinio naudingumo sertifikatus. Valstybės narės užtikrina, kad ši informacija būtų įtraukta į 18 straipsnio 3 dalyje nurodytą nacionalinę energinio naudingumo sertifikatų duomenų bazę.

6. Komisijai suteikti įgaliojimai pagal 23 straipsnį priimti deleguotuosius aktus, kuriais ši direktyva būtų papildyta pažangumo rodiklio apibrėžtimi ir sąlygomis, kuriomis pažangumo rodiklis būtų pateikiamas kaip papildoma informacija būsimiems nuomininkams arba pirkėjams.

Pažangumo rodiklis apima lankstumo galimybes, sustiprintas funkcijas ir gebas, kurias užtikrina glaudžiau apjungti įmontuoti pažangieji prietaisai, integruoti į įprastas technines pastato sistemas. Šios ypatybės pastato naudotojams ir pačiam pastatui užtikrins didesnes galimybes reaguoti į patogumo arba eksploatavimo reikalavimus, dalyvauti valdant poreikį ir

¹⁰ OL L 307, 2014 10 28, p. 1.

prisidėti prie optimalaus, sklandaus ir saugaus įvairių energijos sistemų ir rajono infrastruktūrų, prie kurių pastatas prijungtas, veikimo.“;

6) 10 straipsnis iš dalies keičiamas taip:

(a) 6 dalis pakeičiama taip:

„6. Valstybės narės savo finansines priemones, susijusias su energijos vartojimo efektyvumo didinimu atliekant pastatų renovaciją, susieja su energijos, sutaupytos dėl tokios renovacijos, kiekiu. Sutaupytą kiekį galima nustatyti palyginant prieš renovaciją ir po jos išduotus energinio naudingumo sertifikatus.“;

(b) įterpiamos šios 6a ir 6b dalys:

„6a. Valstybių narių sukurtose energinio naudingumo sertifikatuose registruoti skirtose duomenų bazėse turi būti galimybė atsekti faktinį energijos suvartojimą atitinkamuose pastatuose, nepriklausomai nuo jų dydžio ir kategorijos. Duomenų bazėse laikomi pastatų, kuriuose nuolat lankosi visuomenė ir kurio naudingasis grindų plotas viršija 250 m², faktinio energijos suvartojimo duomenys.

6b. Pateikus prašymą ES duomenų apsaugos reikalavimus atitinkanti anoniminių duomenų suvestinė pateikiama bent valdžios institucijoms statistinėms arba mokslinių tyrimų reikmėms.“;

7) 14 straipsnis iš dalies keičiamas taip:

a) 1 dalis pakeičiama taip:

„1. Valstybės narės parengia priemones, būtinas siekiant reguliariai tikrinti pastatams šildyti naudojamų sistemų prieinamas dalis, kaip antai šilumos generatorių, kontrolės sistemą ir cirkuliacinį (-ius) siurblį (-ius), negyvenamuosiuose pastatuose, kuriuose iš viso sunaudojama daugiau kaip 250 MWh pirminės energijos per metus, ir gyvenamuosiuose pastatuose su centralizuota technine pastato sistema, kurios bendra vardinė atiduodamoji galia yra didesnė nei 100 kW. Šio tikrinimo metu vertinamas šildymo katilo naudingumo koeficientas ir katilo dydis, palyginti su pastato šildymo poreikiais. Katilo dydžio vertinimas neturi būti atliekamas pakartotinai, jei toje šildymo sistemoje nebuvo atlikta pakeitimų arba per tą laiką nepakito pastato šildymo poreikiai.“;

b) 2, 3, 4 ir 5 dalys išbraukiamos ir pakeičiamos taip:

„2. Kaip alternatyva 1 daliai, valstybės narės gali nustatyti reikalavimus, kuriais užtikrintų, kad negyvenamuosiuose pastatuose, kuriuose iš viso sunaudojama daugiau kaip 250 MWh pirminės energijos per metus, būtų įrengtos pastatų automatinio veikimo ir kontrolės sistemos. Šios sistemos geba:

a) nuolat stebėti, analizuoti ir koreguoti energijos suvartojimą;

- b) vertinti energijos vartojimo pastate efektyvumą, aptikti techninių pastato sistemų veiksmingumo sumažėjimą ir informuoti už patalpas ar techninį pastato valdymą atsakingą asmenį apie efektyvesnio energijos vartojimo galimybes;
- c) palaikyti ryšį su prijungtomis techninėmis pastato sistemomis ir kitais pastate esančiais prietaisais ir sąveikauti su techninėmis pastato sistemomis, nepriklausomai nuo patentuotos technologijos tipo, įrangos ir gamintojo.

3. Kaip alternatyva 1 daliai, valstybės narės gali nustatyti reikalavimus, kuriais užtikrintų, kad gyvenamuosiuose pastatuose su centralizuota technine pastato sistema, kurios bendra vardinė atiduodamoji galia yra didesnė nei 100 kW, būtų įrengta:

- a) nuolatinės elektroninės stebėsenos funkcija, kuri matuoja sistemos veiksmingumą ir informuoja pastato savininkus arba valdytojus, jei jis smarkiai sumažėja arba jei būtina atlikti sistemos techninę apžiūrą, ir
- b) efektyvi kontrolės funkcija, padedanti užtikrinti optimalią energijos gamybą, skirstymą ir naudojimą.“;

8) 15 straipsnis iš dalies keičiamas taip:

a) 1 dalis pakeičiama taip:

„1. Valstybės narės parengia priemones, būtinas siekiant reguliariai tikrinti oro kondicionavimo sistemų prieinamas dalis negyvenamuosiuose pastatuose, kuriuose iš viso sunaudojama daugiau kaip 250 MWh pirminės energijos per metus, ir gyvenamuosiuose pastatuose su centralizuota technine pastato sistema, kurios bendra vardinė atiduodamoji galia yra didesnė nei 100 kW. Tikrinimo metu vertinamas oro kondicionavimo įrangos naudingumo koeficientas ir jos dydžio atitikimas pastato vėsinimo poreikiams. Dydžio vertinimas neturi būti atliekamas pakartotinai, jei toje oro kondicionavimo sistemoje nebuvo atlikta pakeitimų arba per tą laiką nepakito pastato vėsinimo poreikiai.

b) 2, 3, 4 ir 5 dalys išbraukiamos ir pakeičiamos taip:

„2. Kaip alternatyva 1 daliai, valstybės narės gali nustatyti reikalavimus, kuriais užtikrintų, kad negyvenamuosiuose pastatuose, kuriuose iš viso sunaudojama daugiau kaip 250 MWh pirminės energijos per metus, būtų įrengtos pastatų automatinio veikimo ir kontrolės sistemos. Šios sistemos geba:

- (a) nuolat stebėti, analizuoti ir koreguoti energijos suvartojimą;
- (b) vertinti energijos vartojimo pastate efektyvumą, aptikti techninių pastato sistemų veiksmingumo sumažėjimą ir informuoti už patalpas ar techninį pastato valdymą atsakingą asmenį apie efektyvesnio energijos vartojimo galimybes;

- (c) palaikyti ryšį su prijungtomis techninėmis pastato sistemomis ir kitais pastate esančiais prietaisais ir sąveikauti su techninėmis pastato sistemomis, nepriklausomai nuo patentuotos technologijos tipo, įrangos ir gamintojo.

3. Kaip alternatyva 1 daliai, valstybės narės gali nustatyti reikalavimus, kuriais užtikrintų, kad gyvenamuosiuose pastatuose su centralizuota technine pastato sistema, kurios bendra vardinė atiduodamoji galia yra didesnė nei 100 kW, būtų įrengta:

- (a) nuolatinės elektroninės stebėsenos funkcija, kuri matuoja sistemos veiksmingumą ir informuoja pastato savininkus arba valdytojus, jei jis smarkiai sumažėja arba jei būtina atlikti sistemos techninę apžiūrą, ir
- (b) efektyvi kontrolės funkcija, padedanti užtikrinti optimalią energijos gamybą, skirstymą ir naudojimą.“;

9) 19 straipsnyje „2017“ pakeičiama į „2028“;

10) 20 straipsnio 2 dalies pirma pastraipa pakeičiama taip:

„Valstybės narės visų pirma teikia pastatų savininkams ar nuomininkams informaciją apie energinio naudingumo sertifikatus, jų paskirtį ir tikslus, ekonomiškai efektyvius būdus didinti pastato energinį naudingumą ir, atitinkamais atvejais, apie esamas finansines priemones pastato energiniam naudingumui didinti.“;

11) 23 straipsnis pakeičiamas taip:

„23 straipsnis

Įgaliojimų delegavimas

1. Komisijai suteikiami įgaliojimai priimti 5, 8 ir 22 straipsniuose nurodytus deleguotuosius aktus laikantis šiame straipsnyje nustatytų sąlygų.

2. 5, 8 ir 22 straipsniuose nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami neribotam laikotarpiui nuo *[įsigaliojimo data]*.

3. Europos Parlamentas arba Taryba gali bet kada atšaukti 5, 8 ir 22 straipsniuose nurodytus deleguotuosius įgaliojimus. Sprendimu dėl įgaliojimų atšaukimo nutraukiami tame sprendime nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus. Sprendimas įsigalioja kitą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* arba vėlesnę jame nurodytą dieną. Jis nedaro poveikio jau galiojančių deleguotųjų aktų galiojimui.

4. Prieš priimdama deleguotąjį aktą Komisija konsultuojasi su kiekvienos valstybės narės paskirtais ekspertais vadovaudamasi 2016 m. balandžio 13 d. Tarpinstituciniame susitarime dėl geresnės teisėkūros¹¹ nustatytais principais.

5. Apie priimtą deleguotąjį aktą Komisija nedelsdama vienu metu praneša Europos Parlamentui ir Tarybai.

6. Pagal 5, 8 ir 22 straipsnius priimtas deleguotasis aktas įsigalioja tik tuo atveju, jeigu per du mėnesius nuo pranešimo Europos Parlamentui ir Tarybai apie šį aktą dienos nei Europos Parlamentas, nei Taryba nepareiškia prieštaravimų arba jeigu dar nepasibaigus šiam laikotarpiui ir Europos Parlamentas, ir Taryba praneša Komisijai, kad prieštaravimų nereikš. Europos Parlamento arba Tarybos iniciatyva šis laikotarpis pratęsiamas dviem mėnesiais.“;

12) 24 ir 25 straipsniai išbraukiami;

13) Priedai keičiami pagal šios direktyvos priedą.

2 straipsnis

Direktyvos 2012/27/ES dėl energijos vartojimo efektyvumo¹² 4 straipsnio nuostatos, išskyrus jo paskutinę pastraipą, išbraukiamos.

3 straipsnis

1. Valstybės narės užtikrina, kad įsigaliojusių įstatymai ir kiti teisės aktai, būtini, kad šios direktyvos būtų laikomasi ne vėliau kaip nuo XXXX [*Prašome įrašyti datą – 12 mėnesių nuo įsigaliojimo dienos*]. Jos nedelsdamos pateikia Komisijai tų teisės aktų nuostatų tekstą.

Valstybės narės, priimdamos tas nuostatas, daro jose nuorodą į šią direktyvą arba tokia nuoroda daroma jas oficialiai skelbiant. Nuorodos darymo tvarką nustato valstybės narės.

2. Valstybės narės pateikia Komisijai šios direktyvos taikymo srityje priimtų nacionalinės teisės aktų pagrindinių nuostatų tekstus.

4 straipsnis

Ši direktyva įsigalioja dvidešimtą dieną po jos paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

5 straipsnis

Ši direktyva skirta valstybėms narėms.

¹¹ OL L 123, 2016 5 12, p. 1.

¹² OL L 315, 2012 11 14, p. 13.

Priimta Briuselyje

*Europos Parlamento vardu
Pirmininkas*

*Tarybos vardu
Pirmininkas*